

Trykt januar 1916 i tidsskriftet »Vorbote«, nr. 1,
under signaturen N. Lenin.

Trykt på russisk første gang i 1929 i V. I. Lenin,
Samlede Værker, 2.-3. udgave, bd. 19.

Opportunismen og II Internationales sammenbrud ¹⁾

af Vladimir Lenin

I

Er II Internationale faktisk ophørt at eksistere? Dens mest autoritative repræsentanter som Kautsky og Vandervelde benægter det hårdnakket. Der er nemlig ikke sket andet end en afbrydelse af forbindelserne, alt er i orden; det er deres synspunkt.

Lad os, for at klarlægge sandheden, vende os til *Baselkongressens Manifest* af 1912, som lige præcis drejer sig om den nuværende imperialistiske krig, og som blev vedtaget af alle verdens socialistiske partier. Det må bemærkes, at ikke en eneste socialist vover i teorien at benægte nødvendigheden af en konkret historisk vurdering af enhver krig.

Nu, da krigen er brudt ud, kan hverken de erklærede opportuniste eller kautskyanerne beslutte sig til at forkaste Basel-manifestet og ej heller til at sammenstille dets krav med de socialistiske partiers optræden under krigen. Hvorfor? Jo, fordi manifestet afslører begge parter fuldstændigt.

Der findes deri ikke en stavelse om, hverken forsvar af fædrelandet, eller forskel mellem angrebs- og forsvarskrig, ikke et ord heller om alt det, som Tysklands og Triple-alliancens opportuniste og kautskyanere [*1] nu udbasunerer for alverden fra ethvert gadehjørne. Manifestet kunne heller ikke sige noget herom, eftersom det, der siges i det, absolut udelukker enhver anvendelse af disse begreber. Det nævner ganske korrekt en række økonomiske og politiske konflikter, som gennem årtier har forberedt denne krig, som i 1912 trådte frem i fuldt dagslys, og som fremkaldte krigen i 1914. Manifestet erindrer om den russisk-østrigske konflikt om »hegemoniet over Balkan«, konflikten mellem England, Frankrig og Tyskland (mellem *alle* disse lande!) på grund af deres »erobringspolitik i Lilleasien«, den østrigsk-italienske konflikt over »bestræbelserne for at opnå dominans« i Albanien osv. Manifestet definerer kort sagt alle disse konflikter som konflikter, der udspringer af den »kapitalistiske imperialismes« jordbund. Manifestet erkender således ganske klart denne krigs erobringskarakter, dens karakter af imperialistisk, reaktionær slaveholderkrig, dvs. en karakter, der gør tilladeligheden af fædrelandsforsvar til teoretisk nonsens og praktisk vås. Det er en kamp mellem de store hajer om opslugning af fremmede »fædrelande«. Manifestet drager de uundgåelige slutninger af de ubestridelige historiske kendsgerninger: denne krig kan ikke »i mindste måde retfærdiggøres under noget som helst påskud som værende i folkenes interesse«; den forberedes »i de kapitalistiske profitters, i de dynastiske ambitioners interesse«. Det ville være en »forbrydelse«, hvis arbejderne skulle »skyde på hinanden«. Sådan står der i manifestet.

Den kapitalistiske imperialismes epoke er den modne og overmodne kapitalismes epoke, hvor kapitalismen står på tærsklen til sit sammenbrud, er moden til at vige pladsen for socialismen. Perioden 1789-1871 var den progressive kapitalismes epoke, hvor omstyrtelsen af feudalismen og absolutismen og frigørelsen for fremmed undertrykkelse stod på historiens dagsorden. På dette grundlag, og *kun* på det, var »fædrelandsforsvar«, dvs. forsvar mod undertrykkelse,

acceptabelt. I en krig *mod* imperialistiske stormagter ville dette begreb også kunne anvendes i dag, men det ville være absurd at anvende det på en krig *mellem* imperialistiske stormagter, en krig, hvor det drejer sig om, hvem der kan plyndre Balkan-landene, Lilleasien osv. hårdest. Derfor er der intet overraskende i, at »socialister«, der anerkender »fædrelandsforsvar« i denne krig, går uden om Basel-manifestet, som tyven skyr det sted, hvor han har stjålet. Manifestet beviser jo nemlig, at de er socialchauvinister, dvs. socialister i ord, chauvinister i gerning, som hjælper deres »eget« bourgeois med at plyndre fremmede lande og undertrykke andre nationer. Det er netop det væsentlige i begrebet chauvinisme, at man forsvare »sit eget« fædreland, selv når dets handlinger tilsigter undertrykkelse af fremmede fædrelande.

Af at anerkende en krig som national befrielseskrig følger én taktik, af at anerkende den som imperialistisk følger en anden. Manifestet henviser klart til denne anden taktik. Krigen vil »føre til en økonomisk og politisk krise«, som man må »udnytte« – ikke til at mildne krisen, ikke til at forsvare fædrelandet, men tværtimod til at »fremskynde det kapitalistiske klasseherredømmes fjernelse«. Det lader sig ikke gøre at fremskynde noget, hvortil de historiske betingelser endnu ikke er modne. Manifestet erkendte, at den sociale revolution er *mulig*, at dens forudsætninger er *modne*, at den vil komme netop *i forbindelse* med krigen: »de herskende klasser« frygter »den proletariske revolution« erklærer manifestet og henviser til *Pariserkommunen og 1905-revolutionen* i Rusland som eksempler, dvs. eksempler på massestrejker og borgerkrig. Det er en løgn, når man som Kautsky vil påstå, at socialismens holdning til *denne* krig ikke er blevet klarlagt. Spørgsmålet blev ikke alene diskuteret, men også afgjort i Basel, hvor taktikken i den revolutionær-proletariske massekamp blev besluttet.

Det er oprørende hykleri at gå uden om Basel-manifestet i dets helhed, eller om dets væsentligste dele og i stedet citere ledertaler eller resolutioner fra enkelte partier, som for det første er fremsat *før* Basel, for det andet ikke var beslutninger af alle partierne i verden og for det tredje tog stilling til forskellige *eventuelle* krige, blot ikke til den forhåndenværende krig. Sagens kerne er, at epoken med nationale krige mellem de europæiske stormagter er blevet afløst af en epoke med imperialistiske krige mellem dem, og at Basel-manifestet for første gang måtte erkende dette faktum officielt.

Det ville være en fejl at tro, at Basel-manifestet var tom deklamation, banalt frasemageri, teatertorden. Sådan vil de, som manifestet afslører, gerne fremstille det. Men det er forkert. Manifestet er kun et resultat af det store propagandaarbejde, der er udført i hele II Internationales epoke, sammenfatningen af alt det, socialisterne har udbredt blandt masserne i hundredtusinder af taler, artikler og opråb på alle sprog. Det gentager kun, hvad f.eks. *Jules Guesde* skrev i 1899, da han hudflettede den socialistiske ministerialisme i tilfælde af krig. Han talte om en krig, fremkaldt af »kapitalistiske pirater« (*En Garde!* s. 175), kun hvad *Kautsky* skrev i 1909 i *Vejen Til Magten*, hvor han erkendte afslutningen på »fredens« epoke og begyndelsen til krigenes og revolutionernes epoke. At fremstille Basel-manifestet som fraser eller som en fejltagelse vil være at betragte al socialistisk virksomhed i de sidste 25 år som frase eller fejltagelse. Modsigelsen mellem manifestet og dets ikke-anvendelse er så utålelig for opportunisterne og kautskyanerne, fordi den afdækker den dybeste modsigelse i II Internationales virke. Den relativt »fredelige« karakter af perioden 1871-1914 gav næring til opportunisten, først som *en tilbøjelighed*, dernæst som *en retning* og endelig som *en gruppe eller et lag* af arbejderbureaukratiet og dets småborgerlige medløbere. Disse elementer kunne kun dominere arbejderbevægelsen ved i ord at anerkende de revolutionære mål og den revolutionære taktik. De kunne kun vinde massernes tillid ved højtidelige forsikringer om, at alt det »fredelige« arbejde kun var *forberedelser* til den proletariske revolution. Denne modsigelse var en byld, der på et eller andet tidspunkt måtte bryde, og den er bristet. Hele spørgsmålet er, om man, som Kautsky og co. gør det, skal prøve at drive betændelsen tilbage i organismen af hensyn til »enheden« (med betændelsen) – eller om man for at hjælpe med til fuldstændig helbredelse af arbejderbevægelsens organisme skal fjerne denne betændelse så hurtigt og omhyggeligt som muligt, uanset den øjeblikkelige, heftige smerte, denne proces forårsager.

At de, der i 1914-1915 stemte for krigsbevillingerne, indtrådte i ministerierne og forfægtede fædrelandsforsvarets ide, har forrådt socialismen, er åbenbart. Kun hyklere kan benægte denne kendsgerning. Dette forræderi behøver en forklaring.

II

Det ville være tåbeligt at betragte det hele som et spørgsmål om personer. Hvad har det med opportunisme at gøre, når folk som *Plekhanov* og *Guesde* osv.? spurgte Kautsky (Neue Zeit, 28. maj 1915). Hvad har det med opportunisme at gøre, når *Kautsky* osv.? svarede *Akselrod* på Triple-alliancens opportunisters vegne (Die Krise der Sozialdemokratie, Zürich 1915, s. 21). Alt det er komediespil. *For at forklare krisen i hele bevægelsen, må man analysere for det første den givne politiks økonomiske betydning, for det andet dens tilgrundliggende ideer og, for det tredje, dens forbindelse med socialismens retningers historie.*

Hvad er det økonomiske indhold i forsvarsideen i krigsårene 1914-1915? *Alle* stormagters bourgeoisi fører krig for at opdele og udbytte verden, for at undertrykke nationer. Nogle smuler af bourgeoisiets store profitter kan tilfalde en lille kreds af arbejderbureaukratiet, arbejderaristokratiet og småborgerlige medløbere. Socialchauvinismen og opportunismen har et og samme klassegrundlag: en alliance af et tyndt lag af privilegerede arbejdere med »deres« nationale bourgeoisi *mod* arbejderklassens masse, en alliance af bourgeoisi-lakajer og bourgeoisiet selv *mod* den af bourgeoisiet udbyttede klasse.

Opportunismens og socialchauvinismens politiske indhold er et og det samme: klassesamarbejde, forkastelse af proletariats diktatur, forkastelse af revolutionære aktioner, uforbeholden anerkendelse af den borgerlige legalitet, mistillid til proletariatet, tillid til bourgeoisiet. Socialchauvinismen er den direkte fortsættelse og fuldendelse af den engelske, liberale labourpolitik, millerandismen og bernsteinianismen.

Brydningerne mellem de to grundtendenser i arbejderbevægelsen, den revolutionære og den opportunistiske socialisme, udfylder hele perioden fra 1889 til 1914. Også nu eksisterer der i alle lande to hovedtendenser i spørgsmålet om holdningen til krigen. Vi vil afstå fra den borgerlige og opportunistiske maner at henvise til personer. Lad os tage *retningerne* i en række lande. Vi vil tage 10 europæiske stater: Tyskland, England, Rusland, Italien, Holland, Sverige, Bulgarien, Svejts, Belgien og Frankrig. I de otte førstnævnte lande svarer delingen i opportunister og radikale til delingen i socialchauvinister og internationalister. I Tyskland er socialchauvinismens støttepunkter Sozialistische Monatshefte samt Legien og co., i England fabianerne og Labour-partiet (I.L.P./Det Uafhængige Labour-parti/ har altid dannet blok med dem, har støttet deres dagblad og har altid i denne blok været svagere end socialchauvinisterne, mens internationalisterne i B.S.P. /Britiske Socialistiske Parti/ udgør tre syvendedele), i Rusland repræsenteres denne retning af Nasja Sarja (nu Nasje Delo), af organisationskomiteen og dumafraktionen under ledelse af Tjkheidse, i Italien af reformisterne med Bissolati i spidsen, i Holland af Troelstras parti, i Sverige af partiflertallet med Branting som leder, i Bulgarien af de »brede« socialister og i Svejts af Greulich og co. Netop i *alle* disse lande har der blandt de revolutionære socialdemokrater rejst sig mere eller mindre skarpe protester mod socialchauvinismen. Kun to lande danner undtagelser: Frankrig og Belgien, hvor der dog også eksisterer internationalisme, om end ganske svag.

Socialchauvinismen er den fuldendte opportunisme. Den er moden til åben, ofte vulgær alliance med bourgeoisiet og generalstabene. Og netop denne alliance giver den stor styrke og monopol på den legale presse og vildledning af masserne. *Det er absurd stadigvæk at ville betragte opportunismen som et internt partianliggende.* Det er absurd at forestille sig realisering af Basel-resolutionen sammen med folk som David, Legien, Hyndman, Plekhanov og Webb. Enhed med socialchauvinisterne er det samme som enhed med ens »eget« nationale bourgeoisi, som udbytter andre nationer, det samme som splittelse af det internationale proletariat. Det betyder ikke, at et brud med opportunisterne alle vegne er muligt lige straks, det betyder kun, at bruddet historisk set er modnet, at det er nødvendigt og uundgåeligt for proletariatets

revolutionære kamp, at historien, som har ført fra »fredelig« til imperialistisk kapitalisme, har banet vej for dette brud. *Volentem ducunt fata, nolentem trahunt* /Skæbnen fører den villende og trækker den ikke villende. – red./.

III

Forstandige bourgeoisi-repræsentanter har meget vel forstået dette. Derfor priser de så højt de nuværende socialistiske partier, der ledes af »fædrelandsforsvarere«, dvs. forsvarere af den imperialistiske plyndring. Derfor belønner regeringerne da også de socialchauvinistiske ledere, snart med ministerposter (i Frankrig og England), snart med monopol på legal, uforstyrret eksistens (i Tyskland og Rusland). Derfor er det i Tyskland, hvor socialdemokratiet var stærkest, og hvor dets forvandling til et nationalt-liberalt, *kontra-revolutionært* arbejderparti var mest iøjnefaldende, kommet dertil, at anklagemyndigheden anser kampen mellem »mindretallet« og »flertallet« for »ophidselse til klassehad«! Derfor er de kloge opportuniste først og fremmest optaget af at bevare den tidligere »enhed« i de gamle partier, som i årene 1914-1915 har ydet bourgeoisiet så store tjenester. Et medlem af det tyske socialdemokrati offentliggjorde i april 1915 under pseudonymet *Monitor* en artikel i det reaktionære tidsskrift *Preussische Jahrbücher*, hvori han med prisværdig åbenhed udtrykker synspunkterne hos disse opportuniste i alle lande. *Monitor* er af den anskuelse, at det ville være meget farligt for bourgeoisiet, hvis socialdemokraterne gik *endnu længere til højre*: »Det (socialdemokratiet) bør bevare sin karakter af arbejderparti med socialistiske idealer. Fordi den dag, da det opgiver den, vil der opstå et nyt parti, der vil tage det program op, som det gamle forhenværende parti har kastet over bord, og give det en endnu mere radikal formulering« (*Preussische Jahrbücher*, 1915, nr. 4, s. 50-51).

Monitor har ramt lige i øjet. Det er lige, hvad de engelske liberale og franske radikale altid har ønsket: revolutionært klingende fraser til at bedrage masserne med, så de viser folk som Lloyd George, Sembat, Renaudel, Legien og Kautsky tillid, folk, der har evnen til at prædike »fædrelandsforsvar« i en røverkrig.

Monitor repræsenterer imidlertid kun en af opportunismens afarter: den åbenlyse, plumpe, kyniske. De andre virker i det skjulte, fint, »ærligt«. (Engels har engang sagt: De »ærlige« opportuniste er de farligste for arbejderklassen ... ².) Her er et eksempel.

Kautsky skriver i *Neue Zeit* (26. november 1915): »Oppositionen mod flertallet vokser; stemningen blandt masserne er oppositionel.« »Efter krigen (først *efter* krigen? N.L.) vil klasse modsætningerne skærpes i en sådan grad, at radikalismen vil vinde overhånd blandt masserne«. »Efter krigen (først *efter* krigen? N.L.) trues vi af de radikale elementers flugt fra partiet og deres tilstrømning til et parti med antiparlamentariske (?? meningen må være udenomsparlamentariske) aktioner«. »På den måde vil vort parti opløses i to yderleje, som intet har tilfælles.« For at redde enheden tilstræber *Kautsky* at overtale rigsdagsflertallet til at give mindretallet lov til at holde nogle radikale taler i rigsdagen. Det vil sige, at *Kautsky* ved hjælp af nogle radikale taler i rigsdagen vil forsone de revolutionære masser med opportunisterne, som »intet har tilfælles« med revolutionen, som længe har styret fagforeningerne, og som i dag, støttende sig til den snævre alliance med bourgeoisiet og regeringen, tillige har bemægtiget sig partiledelsen. Hvori adskiller dette sig i grunden fra *Monitors* »program«? I intet, bortset fra sukkersøde fraser, som prostituerer marxismen.

På et møde i rigsdagsgruppen den 18. marts 1915 »advarede« kautskyaneren *Wurm* gruppen mod »at spænde buen for højt; oppositionen i arbejdermasserne mod gruppens flertal er voksende; man måtte holde sig til det marxistiske« (!? formodentlig en trykfejl: læs »monitoriske«) »centrum«. (*Klassenkampf Gegen den Krieg! Material Zum »Fall Liebknecht«*. Trykt som manuskript, s. 67). Vi ser altså, at det *så tidligt som i marts 1915* på *alle* kautskyaneres vegne anerkendtes som et *faktum*, at masserne er revolutionære!! Men 8 1/2 måned senere træder *Kautsky* på ny frem med forslag om at »forsone« *masserne*, som ønsker at kæmpe, med det

opportunistiske, kontrarevolutionære parti, og det tilmed ved hjælp af nogle revolutionært klingende fraser!!

Krig gør ofte den gavn, at den afslører det rådne og fejer det konventionelle til side.

Lad os sammenligne de engelske fabianere med de tyske kautskyanere. Om de første skrev en *virkelig* marxist, Friedrich Engels, d. 18. januar 1893: »... en bande stræbere, der er kloge nok til at forstå den sociale omvæltningens uundgåelighed, men som under ingen omstændigheder vil betro dette kæmpearbejde udelukkende til det rå proletariat ... Deres grundprincip er angst for revolutionen ...« (Brevveksling med Sorge, s. 390). ³⁾.

Og den 11. november 1893 skriver han: »Disse storsnudebourgeois'er, som allernådigst vil nedlade sig til at befri proletariatet fra oven, hvis det bare vil begribe, at denne grå, ukultiverede masse ikke selv kan frigøre sig og ikke kan komme nogen vegne uden velvillig assistance fra disse kloge advokater, litterater og sentimentale kvindfolk ...« (samme sted, s. 401). ⁴⁾.

I teorien ser Kautsky ned på fabianerne med samme foragt som farisæeren på den arme synder. For han sværger, jo til »marxismen«. Men hvilken forskel er der på dem i praksis? Begge har underskrevet Basel-manifestet, og begge har behandlet det, som Wilhelm II behandlede den belgiske neutralitet. Marx derimod hudflettede hele sit liv dem, der prøvede på at slukke den revolutionære glød hos arbejderne.

Overfor de revolutionære marxister har Kautsky opstillet en ny teori om »ultraimperialisme«. Han mener hermed, at »de nationale finanskapitalers indbyrdes kamp« fortrænges og afløses af »den internationale finanskapitals fælles udbytning af verden« (Neue Zeit, 30. april 1915). Men, tilføjer han, »vi har endnu ikke tilstrækkelige forudsætninger for at afgøre, om denne nye fase af kapitalismen er realiserbar«. Det er altså alene på grundlag af nogle formodninger om en »ny fase«, at denne »fases« opfinder – som ikke tør erklære direkte, at den er »realiserbar« – forkaster sine egne revolutionære udtalelser, forkaster proletariatets revolutionære opgaver og revolutionære taktik *nu* i en *allerede påbegyndt* krises »fase«, under krigen og den uhorste skærpelse af klasse modsætningerne! Er det da ikke den afskyeligste fabianisme?

De russiske kautskyaneres leder, Akselrod, betragter »internationalisering af det daglige, praktiske arbejde« som »tyngdepunktet i den proletariske frigørelsesbevægelses internationalisering«: f. eks. bør »lovgivningen om arbejderbeskyttelse og forsikringslovgivningen blive objekt for arbejderne internationale aktioner og organisation« (Akselrod, Socialdemokratiets Krise, Zürich, 1915, s. 39-40). Det er ganske klart, at ikke alene Legien, David og ægteparret Webb, men endog Lloyd George, Naumann, Briand og Miljukov fuldt ud ville tilslutte sig denne form for »internationalisme«. Ligesom i 1912 er Akselrod parat til at opvarte med de mest revolutionære fraser, beregnet for en fjern, fjern fremtid, hvis den fremtidige Internationale »træder op (mod regeringerne i tilfælde af krig) og rejser en revolutionær storm«. Se blot, hvor tapre vi er! Men når det drejer sig om *nu* at støtte den begyndende revolutionære gæring i masserne og hjælpe den til udfoldelse, så svarer Akselrod, at denne, de revolutionære masseaktioners taktik »kunne være til en vis grad berettiget, hvis vi havde stået på tærsklen til den sociale revolution, som det var tilfældet f. eks. i Rusland efter studenterdemonstrationerne i 1901, der indvarslede nær forestående, afgørende kampe mod absolutismen«. Men for øjeblikket er alt det kun »utopi«, »bakunisme« osv. Denne holdning er helt i Kolbs, Davids, Südekums og Legiens ånd.

Den gode Akselrod glemmer blot, at ingen i Rusland i 1901 vidste, eller kunne vide, at den første »afgørende kamp« ville indtræde fire år senere – bemærk: *fire år* senere – og at den ville blive »ikke afgørende«. Ikke desto mindre var det kun os, de revolutionære marxister, der dengang havde ret: vi morede os højlydt over folk som Kritjevskij og Martynov, som opfordrede til ufortøvet stormløb. Vi rådede kun arbejderne til overalt at kaste opportunisterne på porten og af alle kræfter støtte, skærpe og udfolde demonstrationer og andre revolutionære masseaktioner. Den nuværende situation i Europa er ganske analog: det ville være galskab at kalde til »ufortøvet« stormløb. Men det ville være en skændsel at kalde sig socialdemokrat og ikke tilråde arbejderne at bryde med opportunisterne og af alle kræfter støtte, styrke, uddybe,

udvide og skærpe den begyndende revolutionære bevægelse og demonstrationerne. Revolutionen falder aldrig fuldt færdig ned fra himlen, og man ved aldrig, når den revolutionære gæring begynder, om og hvornår den vil føre til en »virkelig«, en »ægte« revolution. Kautsky og Akselrod giver arbejderne de gamle, udvandede, kontrarevolutionære råd. Kautsky og Akselrod spiser masserne af med håbet om, at en *fremtidig* Internationale ganske sikkert vil være revolutionær, blot for nu at bevare, tilsløre og besmykke de kontrarevolutionære elementers – Legiens, Davids, Vanderveldes, Hyndmans og deres fællers – herredømme. Er det da ikke klart, at »enhed« med Legien og co. er det bedste middel til forberedelse af den »fremtidige«, revolutionære Internationale?

»Det ville være vanvid at stræbe efter at forvandle verdenskrigen til borgerkrig« erklærer de tyske opportunisters leder, *David*, (*Die Sozialdemokratie und der Weltkrieg*, 1915, s. 172) som svar på vort partis centralkomites manifest af 1. november 1914. I manifestet siges det blandt andet:

»Hvor store vanskelighederne ved en sådan forvandling i det ene eller andet øjeblik end kan forekomme, vil socialisterne aldrig afstå fra at udføre et systematisk, ihærdigt og støt, forberedende arbejde i denne retning, da krigen nu engang er en kendsgerning.«

(Citeres også af *David*, s. 171.) En måned før Davids bog fremkom, udsendte vort parti en resolution, hvori dette »systematiske, forberedende arbejde« defineredes således: 1) Nej til at stemme for krigsbevillinger. 2) Afbrydelse af borgfreden. 3) Dannelse af illegale organisationer. 4) Støtte til solidaritetsmanifestationer i skyttegravene. 5) Støtte til alle revolutionære masseaktioner.

David er en næsten lige så stor helt som *Akselrod*. I 1912 anså han ikke en henvisning til Pariserkommunen i tilfælde af krig for »galskab«.

Plekhanov, denne typiske repræsentant for Ententens socialchauvinister, betragter revolutionær taktik på samme måde som *David*. Han kalder den for en »farvedrøm«. Men lad os lytte til *Kolb*, den åbenlyse opportunist, som har skrevet: »Resultatet af den taktik, folkene omkring *Liebnecht* anvender, ville være, at kampen inden for den tyske nation bragtes til kogepunktet« (*Die Sozialdemokratie am Scheidewege*, s. 50).

Men en kamp der bringes til kogepunktet, hvad er det andet end borgerkrig?

Hvis vor centralkomites taktik, der i sine grundtræk falder sammen med *Zimmerwald*-venstres taktik, var »galskab«, »drømmeri«, »eventyr«, »bakunisme«, som det påstås af *David*, *Plekhanov*, *Akselrod*, *Kautsky* og andre, ville den aldrig kunne føre til »kamp inden for nationen«, og langt mindre bringe den til kogepunktet. Anarkistiske fraser har intetsteds i verden ført til indre kamp i en nation. Til gengæld viser kendsgerningerne, at der netop i 1915 af den jordbund af krise, som krigen har fremkaldt, vokser revolutionær gæring i masserne, vokser strejker og politiske demonstrationer i Rusland, strejker i Italien og England, hungerdemonstrationer og politiske demonstrationer i Tyskland. Men er det da ikke begyndelsen til revolutionære masseaktioner?

Støtte til, udvikling, udvidelse og skærpelse af revolutionære masseaktioner, dannelse af illegale organisationer uden hvilke der selv i de »frie« lande ikke er mulighed for at sige masserne sandheden: *det er socialdemokratiets hele praktiske program i denne krig*. Hele resten er løgn eller fraser, uanset hvilke opportunistiske eller pacifistiske fraser det så besmykkes med [*2].

Når man siger til os, at denne »russiske taktik« (*Davids* udtryk) ikke passer for Europa, svarer vi i reglen med at henvise til kendsgerningerne. Den 30. oktober indfandt en deputation af kvindelige kammerater fra Berlin sig i partipræsidiets og erklærede, at det »nu, da der findes et stort organisationsapparat, måtte være langt lettere end på socialistlovens tid at udsprede illegale brochurer og opråb og arrangere 'ikke tilladte møder'«. »Der er ingen mangel på midler og måder, men viljen er der åbenbart ikke.« (*Berner Tagwacht*, 1915, nr. 271).

Mon disse stygge kammerater er bragt på afveje af russiske »sektarister« eller lignende? Er det måske ikke disse kammerater, men *Legien* og *Kautsky*, der repræsenterer de virkelige *masser*?

Den Legien, som i sin tale den 27. januar 1915 tordnede mod den »anarkistiske« idé at oprette underjordiske organisationer: den Kautsky, som er blevet i den grad kontrarevolutionær, at han den 26. november, *fire* dage før den titusindtallige demonstration i Berlin, karakteriserende gadedemonstrationer som »eventyr«!

Vi har fået nok af fraser, nok af prostitueret »marxisme« a la Kautsky! Efter at II Internationale har bestået i 25 år, efter Basel-manifestet, vil arbejderne ikke mere tro på fraserne.

Opportunismen er overmoden, den er definitivt gået over i bourgeoisiets lejr og er blevet til socialchauvinisme. Åndeligt og politisk har den brudt med socialdemokratiet. Den vil også bryde med det organisatorisk. Arbejderne kræver nu »ucensureret« presse og »ikke-tilladte« møder, dvs. underjordiske organisationer til støtte for massernes revolutionære bevægelse. Kun denne »krig mod krigen« er socialdemokratisk arbejde og ingen frase. Og trods alle vanskeligheder, forbigående nederlag, fejltagelser, vildfarelser og afbrydelser vil dette arbejde føre menneskeheden frem til den sejrriige proletariske revolution.

Lenins noter

*1. Det drejer sig ikke her om Kautskys tilhængere i Tyskland som personligheder, men om den internationale type af pseudomarxister, som vakler mellem opportunisme og radikalisme, og i virkeligheden tjener som figenblad for opportunismen.

*2. På den internationale kvindekongres i Bern i marts 1915 pegede repræsentanter for vort partis centralkomite på det absolut nødvendige i dannelsen af illegale organisationer. Det blev afvist. De engelske kvinder lo ad dette forslag og priste den engelske »frihed«. Få måneder senere modtog man imidlertid engelske aviser, som f. eks. Labour Leader⁵), med hvide pletter, og derpå kom meddelelserne om politiets husundersøgelser, beslaglæggelse af brochurer, arrestationer og drakoniske domme over kammerater, der i England havde talt om fred, kun om fred!

Udgiverens noter

1) Artiklen tryktes første gang i januar 1916 i tidsskriftet Vorbote's nr. 1. Vorbote var Zimmerwald-venstres teoretiske tidsskrift og blev udgivet på tysk i Bern. Der kom i det hele kun to numre, januar og april 1916. – S. 40.

2) Se Friedrich Engels: Til Kritik Af Udkastet Til Socialdemokratisk Program 1891 i Karl Marx/Friedrich Engels: **Werke**, Bd. 22, s. 235. – S. 46.

3) Se Karl Marx/Friedrich Engels: **Werke**, Bd. 39, s. 8. – S. 47.

4) Se Karl Marx/Friedrich Engels: **Werke**, Bd. 39, s. 166. – S.47.

5) *The Labour Leader* (Arbejderlederen) – ugeblad, der begyndte at udkomme i 1891, og som stadig udkommer. Fra 1893 organ for det Uafhængige Labour-parti i England. Fra 1922 udgivet under navnet New Leader (Ny Leder) og fra 1946 under navnet Socialist Leader (Den Socialistiske Leder). – S. 51.

Oversat til dansk af Poul Hansen.

Fra Lenin: **Udvalgte værker**, bind 6, s. 40-51, Forlaget Tiden, København 1981.

Overført til internet af Jørn Andersen for Marxisme Online (www.marxisme.dk), 21. maj 2003.